

Bruselj, 27.6.2024
COM(2024) 261 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**o uporabi členov 13, 16 in 17 Direktive 2010/13/EU, kot je bila spremenjena z Direktivo
(EU) 2018/1808, za obdobje 2020–2021**

{SWD(2024) 149 final}

1. OZADJE IN OKVIR

To poročilo je del rednega spremljanja izvajanja ukrepov v zvezi s promocijo evropskih del z avdiovizualnimi medijskimi storitvami, kot je določeno v Direktivi 2010/13/EU (ki je znana tudi kot direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah)¹. To poročilo zajema obdobje 2020–2021 ter linearne in nelinearne storitve. Geografsko področje uporabe zajema države članice. Poročilo temelji na nacionalnih poročilih, ki so jih predložile države članice, in na neodvisni študiji (v nadaljnjem besedilu: študija), ki zagotavlja tudi informacije² o Islandiji, Lihtenštajnu in Norveški (tj. državah Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), oz. državah Efte v EGP). V poročilu so upoštevani tudi ustrezni podatki Evropskega avdiovizualnega observatorija in poročilo Komisije o pregledu medijev³. Poročilo je nadaljevanje predhodnih poročil o uporabi določb direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah za obdobji 2015–2019⁴ in 2011–2014⁵.

Pri tem rednem poročanju so prvič upoštevane nove obveznosti, uvedene z Direktivo (EU) 2018/1808⁶, ki je spremenila Direktivo 2010/13/EU z okrepitevijo pravil o promociji evropskih del z avdiovizualnimi medijskimi storitvami. Rok za prenos direktive je bil september 2020.

Nova pravila iz člena 13 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah zavezujejo države članice, naj zagotovijo, da ponudniki medijskih storitev na zahtevo pod njihovo pristojnostjo, ki ponujajo avdiovizualne medijske storitve na zahtevo (ponudniki videa na zahtevo), namenijo evropskim delom vsaj 30-odstotni delež v svojih katalogih in zagotovijo, da se ta dela postavijo

¹ Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) (UL L 95, 15.4.2010, str. 1).

² V študiji je opravljena pravna analiza avdiovizualnega pravnega okvira in njegovega razvoja v državah članicah, na Norveškem, v Lihtenštajnu in na Islandiji v obdobju 2020–2021. V študiji se poroča tudi o deležu evropskih del na področju linearnih storitev in storitev videa na zahtevo na podlagi podatkov, ki so jih zagotovile države članice, ter neodvisne analize vsebine linearnih storitev in storitev videa na zahtevo. Opredelitev evropskih del, ki je bila uporabljena v tej študiji, je na voljo v členu 1(1), točka (n), direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki vključuje dela, ki izvirajo iz držav članic, dela z izvorom iz evropskih tretjih držav, ki so podpisnice Evropske konvencije o čezmejni televiziji Sveta Evrope, in dela, ki nastanejo v koprodukciji v okviru sporazumov, povezanih z avdiovizualnim sektorjem, ki jih sklenejo Unija in tretje države. V študiji je opravljena tudi ekonomska analiza avdiovizualnega trga v državah članicah, ki zajema vprašanja, kot so poslovni modeli v avdiovizualnem sektorju in mnenja deležnikov o razvoju avdiovizualnega trga.

³ Delovni dokument služb Komisije Obeti za evropsko medijsko industrijo, SWD(2023) 150 final, 17.5.2023. Čeprav se ne nanaša na referenčno obdobje, vsebuje pretekle podatke in splošne ugotovitve, uporabne za to poročilo.

⁴ Delovni dokument služb Komisije Poročanje o uporabi členov 13, 16 in 17 Direktive 2010/13/EU za obdobje 2015–2019 v zvezi z nelinearnimi storitvami (člen 13) in linearnimi storitvami (člena 16 in 17), SWD(2023) 152 final, 17.5.2023, na voljo na povezavi: [Poročila Komisije o promociji evropskih del z avdiovizualnimi medijskimi storitvami | Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope \(europa.eu\)](#).

⁵ Delovni dokument služb Komisije Poročanje o uporabi členov 13, 16 in 17 Direktive 2010/13/EU za obdobje 2011–2014 v zvezi z nelinearnimi storitvami (člen 13) in za obdobje 2013–2014 v zvezi z linearnimi storitvami (člena 16 in 17), SWD(2020) 227 final, 13.10.2020, na voljo na povezavi: [Poročilo o uporabi členov 13, 16 in 17 Direktive 2010/13/EU | Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope \(europa.eu\)](#).

⁶ Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere (UL L 303, 28.11.2018, str. 69).

v ospredje⁷. Nova pravila državam članicam omogočajo tudi, da finančne prispevke za produkcijo evropskih del, vključno z neposrednimi naložbami v vsebine in prispevki v nacionalne sklade, ki jih države članice naložijo ponudnikom medijskih storitev pod njihovo pristojnostjo, razširijo na ponudnike medijskih storitev, ki imajo ciljno občinstvo na njihovem ozemlju, sedež pa v drugih državah članicah⁸. Takšne obveznosti za čezmejne storitve morajo biti sorazmerne, nediskriminatorne in na splošno skladne s pravom EU. Ponudniki medijskih storitev z majhnim prometom ali majhnim občinstvom so izvzeti iz obveznosti glede kvot in postavljanja v ospredje ter obveznosti glede finančnih naložb. Države članice lahko določijo tudi dodatne izjeme, kadar bi bile take obveznosti neizpolnljive ali neupravičene zaradi narave ali področja avdiovizualnih medijskih storitev⁹. Komisija je julija 2020, da bi zagotovila dosleden izračun deleža evropskih del v katalogih ponudnikov storitev videa na zahtevo ter opredelila majhno občinstvo in nizek promet, v skladu z direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah izdala smernice o teh dveh vprašanjih¹⁰.

Z Direktivo (EU) 2018/1808 niso bile spremenjene obveznosti glede promocije evropskih del, ki se uporabljajo za linearne storitve iz členov 16 in 17 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah. Izdajatelji televizijskih programov morajo, z ustreznimi sredstvi in v primerih, ko je to izvedljivo, za evropska dela rezervirati večinski delež svojega oddajnega časa, v katerega ni vštet čas, namenjen novicam, športnim prireditvam, igram, oglaševanju, storitvam teleteksta in televizijski prodaji¹¹. Poleg tega morajo vsaj 10 % tega oddajnega časa ali programskega proračuna rezervirati za neodvisna evropska dela¹².

V skladu z novimi pravili iz direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah morajo države članice vsaki dve leti poročati o izvajanju člena 13¹³, kar je v skladu z obstoječimi obveznostmi poročanja v zvezi s členoma 16 in 17. Na pripravo tega poročila so vplivale zamude držav članic pri prenosu Direktive (EU) 2018/1808 in posledično pri zmožnosti držav članic, da v nacionalnih poročilih zagotovijo ustrezne podatke.

Podrobno poročilo je na voljo v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije. Prvi del navedenega dokumenta vsebuje informacije o uporabi člena 13 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah o promociji evropskih del z avdiovizualnimi medijskimi storitvami na zahtevo v obdobju 2020–2021 v skladu s členom 13(5) direktive ter ob upoštevanju tržnega in tehnološkega razvoja ter cilja kulturne raznolikosti. Drugi del se nanaša na uporabo členov 16 in 17 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah o promociji evropskih del in neodvisnih produkcij s strani izdajateljev televizijskih programov v istem obdobju. V skladu s členom 16(3) direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah je namen dokumenta obvestiti države članice in Evropski parlament o nacionalnih poročilih o uporabi členov 16 in 17, ki jih morajo države članice predložiti vsaki dve leti, po potrebi skupaj z mnenjem. Glavne ugotovitve in sklepi so predstavljeni v nadaljevanju.

⁷ Člen 13(1) direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.

⁸ Člen 13(2) direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.

⁹ Člen 13(6) direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.

¹⁰ Smernice v skladu s členom 13(7) direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah za izračun deleža evropskih del v katalogih na zahtevo ter opredelitev majhnega občinstva in nizkega prometa, UL C 223, 7.7.2020.

¹¹ Člen 16 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.

¹² Člen 17 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.

¹³ Člen 13(4) direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.

2. GLAVNE UGOTOVITVE IN SKLEPI

Obdobje, zajeto v tem poročilu (2020–2021), je bilo prehodno, saj je bil rok za prenos Direktive (EU) 2018/1808 septembra 2020, pri čemer nekatere države članice direktive niso v celoti prenesle do konca referenčnega obdobja iz tega poročila.

Referenčno obdobje je vključevalo tudi začetek pandemije COVID-19. Pandemija je pomembno vplivala na produkcijo avdiovizualnih vsebin, vendar je akterjem videa na zahtevo kljub temu omogočila, da so razširili svoje občinstvo, zlasti pa ponudbo svetovnih storitev naročniškega videa na zahtevo, ter še naprej povečevali svoje prihodke v EU – ti so se povečali s 6,7 milijarde EUR leta 2019 na 11,7 milijarde EUR leta 2021. Skupno število storitev videa na zahtevo, ki so se izvajale v pristojnosti EU in držav Efte v EGP, se je prav tako povečalo s 1 030 v letu 2019 na 1 984 v letu 2021.

V referenčnem obdobju je 17 držav članic uvedlo nacionalne izvedbene ukrepe za prenos novih pravil iz člena 13 v nacionalno zakonodajo, ostale pa so jih uvedle šele po referenčnem obdobju. V številnih primerih, ko je bil prenos zaključen v referenčnem obdobju, je bilo treba podrobnosti uporabe pravil še določiti v sekundarnem pravu ali predpisih. Poleg tega je obveznost ponudnikov storitev, da spoštujejo pravila, pogosto začela veljati šele po koncu referenčnega obdobja. Vendar sta bila tako prenos v nacionalno zakonodajo v referenčnem obdobju kot tudi prenos po referenčnem obdobju zelo usklajena s smernicami Komisije in podobna v smislu pristopa k izračunu in izjem. Na splošno je iz pravnih preglednih dokumentov, ki so jih predložile države članice, razvidno, da so se v referenčnem obdobju v 17 državah članicah izvajali nacionalni izvedbeni ukrepi za zagotovitev 30-odstotnega deleža evropskih del v katalogih storitev videa na zahtevo.

Glede na poročanje držav članic se je povprečni delež evropskih del v storitvah videa na zahtevo v obdobju 2020–2021 gibal med 63 in 64 %. To je nekoliko več v primerjavi z 42–63 %, sporočenimi v prejšnji študiji za obdobje 2015–2019, vendar je treba opozoriti, da za vse storitve videa na zahtevo, ki delujejo v državah članicah, podatki niso bili na voljo.

Študija je glede na zapis iz leta 2023 vključevala vzorec 1 062 storitev videa na zahtevo, ki so delovale v 21 državah članicah in na Norveškem. Analiza iz študije je pokazala 35-odstotni povprečni delež evropskih del na področju storitev videa na zahtevo v primerjavi s 36 %, ugotovljenimi leta 2021, čeprav na podlagi manjšega vzorca. Najnovejši podatki kažejo precej manjši povprečni delež od tistega, ki je naveden v poročilih držav članic (63–64 %). Te razlike je mogoče delno pojasniti z več razlogi: (i) v študiji so bile vzorčene samo storitve videa na zahtevo iz 21 držav članic in Norveške, (ii) neodvisna analiza in poročanje držav članic sta zajemala različno časovno obdobje ter (iii) opredelitve in metode, ki se uporabljajo za merjenje, so težko primerljive, saj so podatki o metodologiji, ki jo države članice uporabljajo za spremljanje skladnosti, omejeni¹⁴.

¹⁴ V zvezi s tem je mogoče opozoriti, da direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah spodbuja označevanje avdiovizualnih vsebin v metapodatkih in da je tudi skupina evropskih regulatorjev za avdiovizualne medijske storitve ponovno opozorila na njegov pomen; glej uvodno izjavo 35 Direktive (EU) 2018/1808; podskupina ERGA 3 – *Ensuring Prominence and Access of Audiovisual Media Content to all Platforms (Findability) – Deliverable 2: Overview document in relation to Article 13(1) of the Audiovisual Media Services Directive (2020)* (Zagotavljanje postavljanja v ospredje in dostopa do avdiovizualnih medijskih vsebin na vseh platformah (najdljivost) – dokument št. 2: pregledni dokument v zvezi s členom 13(1) direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah (2020)), https://erga-online.eu/wp-content/uploads/2021/01/ERGA_SG3_2020_Report_Art.131_final.pdf; podskupina ERGA 1 – *Consistent*

Z Direktivo (EU) 2018/1808 je bila uvedena tudi možnost, da države članice finančne prispevke za produkcijo evropskih del, ki jih naložijo ponudnikom medijskih storitev pod svojo pristojnostjo, razširijo na ponudnike medijskih storitev, ki imajo ciljno občinstvo na njihovem ozemlju, sedež pa v drugih državah članicah. Sedem držav članic je v referenčnem obdobju (2020–2021) poročalo, da imajo vzpostavljene obveznosti glede finančnih prispevkov za ponudnike čezmejnih storitev videa na zahtevo, dve državi članici pa sta poročali, da imata take obveznosti za ponudnike čezmejnih linearnih storitev.

Kljub temu, da se prvič poroča o izvajanju novih pravil iz direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah, je bil na področju spremljanja že dosežen določen napredek. Vendar je za popolno in celovito sliko potrebnega še več dela. Zaradi tega Komisija spodbuja vse države članice, naj zagotovijo spremljanje in preverjanje deleža evropskih del v storitvah videa na zahtevo ter pridobijo podrobne informacije o primerih neskladnosti in uporabljeni metodologiji. Komisija države članice tudi spodbuja, naj v svojih poročilih zagotovijo popolne informacije o deležu evropskih del za vse storitve videa na zahtevo pod svojo pristojnostjo. Poleg tega spodbuja zagotavljanje informacij o razlogih, zakaj nekatere storitve videa na zahtevo morda ne dosegajo minimalnega deleža evropskih del, ter o ocenjevanju in spremljanju takih primerov s strani nacionalnih regulativnih organov.

Pandemija je na področju linearnih kanalov začasno vplivala na povprečni čas gledanja in prihodke, ustvarjene s televizijskim oglaševanjem. Zdi se, da splošni trend kljub temu kaže na nespremenjene prihodke. Čeprav podatkovni nizi niso popolnoma primerljivi, se zdi, da je skupno število televizijskih kanalov ostalo podobno ali pa se je nekoliko zmanjšalo s 4 657, ko je konec leta 2019 za države članice, takrat skupaj z Združenim kraljestvom, o njih poročal Evropski avdiovizualni observatorij,¹⁵ na 4 483 v letu 2021, ko so o televizijskih kanalih, ki delujejo v njihovi pristojnosti, poročale države članice in države Efte v EGP.

Kar zadeva člena 16 in 17 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki ne vsebujeta novih pravil, vse države članice od izdajateljev televizijskih programov zahtevajo, da večino svojega oddajnega časa namenijo za evropska dela, nekatere države članice pa pri tem določijo višji delež za javne izdajatelje televizijskih programov ali vse izdajatelje televizijskih programov. Štiri oziroma pet držav članic je v referenčnem obdobju spremenilo svojo nacionalno zakonodajo v zvezi s členoma 16 in 17. Vendar so bile spremembe manjše ali le tehnične narave. Iz poročil držav članic je razvidno, da je bil povprečni delež evropskih del v linearnih storitvah – 68 % leta 2020 in 69 % leta 2021 – precej nad obveznim večinskim deležem iz člena 16 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah. Na splošno to kaže na pravilno uporabo te določbe po vsej Uniji. Vendar poročila držav članic kažejo, da se je delež evropskih del v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja zmanjšal (z 72,6 % leta 2019). Poleg tega je iz analize v študiji mogoče razbrati, da je delež evropskih del (38 %) precej manjši od deleža

implementation and enforcement of the new Audiovisual Media Services Directive framework, Workstream 2 Technical expertise: Interpreting and providing guidance on the most complex new provisions, Report: Transposition and implementation of Article 13(1) of the new AVMSD – Ensuring prominence of European works in the catalogues of on-demand audiovisual media services (2021) (Dosledno izvajanje in izvrševanje novega okvira direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah, delovni sklop št. 2 – Tehnično strokovno znanje: Razlaga in zagotavljanje smernic o najzapletenejših novih določbah, poročilo: Prenos in izvajanje člena 13(1) nove direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah – zagotavljanje postavljanja evropskih del v ospredje v katalogih avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo (2021)), https://erga-online.eu/wp-content/uploads/2021/12/ERGA-SG1-2021-Report-Article-13_1.pdf.

¹⁵ Evropski avdiovizualni observatorij, *Yearbook 2020/2021 – Key trends* (Letopis 2020/2021 – ključni trendi), na voljo na: <https://rm.coe.int/yearbook-key-trends-2020-2021-en/1680a26056>, str. 26.

evropskih del, o katerem so v povprečju poročale države članice (68–69 %). Razlike med ugotovitvami študije in podatki, ki so jih sporočile države članice, je mogoče delno pojasniti z več razlogi, npr. dejstvom, da so v študiji vzorčeni le kanali iz 15 držav članic.

Na splošno so države članice poročale tudi, da so izpolnile zahtevo glede deleža neodvisnih produkcij iz člena 17 direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah. Po podatkih držav članic je povprečni delež evropskih del, ki so jih ustvarili neodvisni producenti, leta 2020 znašal 40,6 %, leta 2021 pa 41,4 %. Vendar je povprečni delež evropskih neodvisnih produkcij, izračunan na podlagi poročil držav članic, bistveno višji od deleža v študiji. Študija kaže, da je bil skupni delež neodvisnih evropskih del v vseh državah članicah precej nizek (manj kot 3 %), kar je manjše od deleža, izračunanega v prejšnji študiji. Kljub temu je bilo mogoče opaziti vidne razlike med kanali, ki so v nekaterih primerih izhajale iz različnih opredelitev neodvisne produkcije. Povprečni delež novih evropskih del, o katerem so poročale države članice, je leta 2020 znašal 56,4 %, leta 2021 pa 59,0 %, kar je več kot v prejšnjem obdobju poročanja (54,6 % leta 2019).

Skupno število izvzetih kanalov je v referenčnem obdobju ostalo nespremenjeno (2 236 v letih 2020 in 2021), zajema pa skoraj polovico vseh televizijskih kanalov, o katerih so poročale države članice. Vendar podatki kažejo na zmanjšanje števila izvzetih kanalov v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja (2 895 leta 2019).

Komisija tako kot v prejšnjem poročilu poziva države članice, naj zagotovijo podrobne informacije o primerih, v katerih ponudniki linearnih storitev ne izpolnjujejo obveznosti zagotavljanja zahtevanega deleža evropskih del, neodvisne produkcije in nedavne produkcije, ter o ocenjevanju in spremljanju takih primerov s strani nacionalnih regulativnih, da bi se zagotovila skladnost s členoma 16 in 17. Komisija tako kot za storitve videa na zahtevo spodbuja države članice, naj izmenjujejo informacije o svoji dejanski metodi izračuna in povečajo število kanalov, za katere sporočajo podatke. To priporoča zato, da se po potrebi omogočijo učinkoviti izvršilni ukrepi in boljša primerjava z rezultati prihodnjih študij, pri katerih se bo spremljalo izpolnjevanje obveznosti iz direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.